

PERSBERICHT

Onderwerp: “Asielnoodmaatregelenwet” en Gerelateerde Wetswijzigingen

1. Inleiding

De Justice Square Foundation (SJS), opgericht door Turkse juristen die in Nederland wonen, is een maatschappelijke organisatie die tot doel heeft bewustzijn te creëren over fundamentele mensenrechten en op te komen tegen mensenrechtenschendingen. Met de slogan “*We stand for justice*” (“Wij staan voor gerechtigheid”) voltooide SJS in mei 2023 haar officiële oprichting en is sinds juli 2023 actief in Amsterdam. Onze activiteiten en projecten publiceren wij op www.justicesquare.org en via onze X- en Instagram-accounts: @JJusticesquare.

Naast het verdedigen van mensenrechten bieden onze vrijwilligers en deskundigen, in lijn met de democratische waarden en mensenrechten van Nederland, juridische, sociale en humanitaire steun aan met name kwetsbare vluchtelingen. Zo dragen wij bij aan het opbouwen van een waardig bestaan in hun nieuwe land.

Waarom wij vandaag onze stem laten horen.

In de komende dagen zal de Eerste Kamer twee cruciale wetsvoorstellen behandelen die directe gevolgen zullen hebben voor de nationale rechtsorde en de internationale mensenrechtenverplichtingen van Nederland: de **Asielnoodmaatregelenwet (36 704)** en de **Wet versterking regie volkshuisvesting (36 51)**. Dit pakket dreigt niet alleen de rechten van vluchtelingen te beperken, maar vormt ook een risico voor de rechtsstaat, democratische waarden en sociale vrede.

Als Stichting Justice Square volgen wij deze ontwikkelingen met grote bezorgdheid en doen wij, vanuit onze missie, een krachtig beroep op de Eerste Kamer om deze wetsvoorstellen te verwerpen.

2. Inhoud en Beperkingen van de Wetsvoorstellen

De “Asielnoodmaatregelenwet” en de daaraan gerelateerde wijzigingen voorzien in ernstige beperkingen op de volgende gebieden:

1. De invoering van een tweestatussysteem: dit introduceert een zogenaamd “two-tier system” dat discriminerend uitwerkt.
2. Beperking van gezinshereniging tot uitsluitend het kerngezin: kinderen ouder dan 18 jaar worden uitgesloten van gezinshereniging en uitgebreide familiebanden worden genegeerd.
3. Afschaffing van het recht op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd: verlaging van de verblijfsvergunningtijd van 5 naar 3 jaar en het afschaffen van permanente zekerheid.
4. Inperking van het recht op verdediging: invoering van een “schuldtoets” bij tweede aanvragen.

5. Illegaliteit van verblijf strafbaar stellen: personen die niet uitgezet kunnen worden, worden feitelijk gecriminaliseerd.
 6. Humanitaire hulpactiviteiten onder strafrechtelijk risico brengen: inspanningen van gemeenten, kerken en maatschappelijke organisaties worden gecriminaliseerd.
 7. Afschaffing van de verplichting van gemeenten om woningen toe te wijzen aan vluchtelingen: statushouders worden uitgesloten van het sociale huisvestingsbeleid.
-

3. Gezinshereniging en Beperking tot het Kernegezin

3.1. Huidig Juridisch Kader

Tot nu toe hanteerde Nederland een brede interpretatie van het begrip kernegezin bij gezinshereniging. Dit was gebaseerd op:

- **Artikel 8 EVRM:** het recht op “eerbiediging van privé- familie- en gezinsleven”, dat het familiebegrip niet enkel beperkt tot jonge kinderen.
- **EU-Richtlijn Gezinshereniging (2003/86/EG):** de richtlijn voorziet primair in rechten voor echtgenoten en minderjarige kinderen, maar artikel 10(2) bepaalt dat ook afhankelijke meerderjarige kinderen en feitelijk afhankelijke familieleden in aanmerking kunnen komen. Dit maakt het mogelijk dat volwassen kinderen in kwetsbare situaties (bijvoorbeeld studerende kinderen, kinderen met gezondheidsproblemen of economisch afhankelijk) in aanmerking komen voor gezinshereniging.

3.2. De Beperking in het Nieuwe Wetsvoorstel

Met de “Asielnoodmaatregelenwet” wordt gezinshereniging beperkt tot enkel het kernegezin (partner + kinderen onder de 18 jaar). Dit betekent:

- Kinderen die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, worden automatisch uitgesloten van het recht op gezinshereniging, zelfs als zij feitelijk nog deel uitmaken van het gezin.
- Deze beperking zal de mogelijkheid voor vluchtelingengezinnen om jarenlange scheidingen te beëindigen, ernstig verminderen.

3.3. Juridische en Humanitaire Bezwaren

a) Juridische Strijdigheden

- **Artikel 8 EVRM (eerbiediging van privé- familie en gezinsleven):** Het EHRM heeft in zijn jurisprudentie herhaaldelijk benadrukt dat gezinsleven moet worden beschermd, ongeacht een strikte biologische leeftijdsgrens (*Sen v. Nederland, 2001; Berrehab v. Nederland, 1988*).
- **Artikel 10(2) Richtlijn Gezinshereniging:** bepaalt dat kinderen ouder dan 18 jaar die afhankelijk blijven van hun ouders, in aanmerking kunnen komen voor gezinshereniging. Het wetsvoorstel sluit deze mogelijkheid uit en is daarmee in directe strijd met de richtlijn.

- **Artikel 7 Handvest van de grondrechten van de EU:** garandeert het recht op eerbiediging van het familie en gezinsleven. Het louter uitsluiten van kinderen op basis van een leeftijdscriterium ondermijnt dit recht in de kern.

b) Humanitaire Gevolgen

- **Langdurige scheiding:** Ouders die vanwege vervolging hun land zijn ontvlucht, mogen hun kinderen ouder dan 18 jaar niet laten nareizen, wat leidt tot langdurige scheidingen, diepere trauma's en schade aan gezinsintegriteit en integratie.
- **Schending van het belang van het kind:** Volgens artikel 3 van het VN-Kinderrechtenverdrag moet het belang van het kind vooropstaan in elke wettelijke regeling. Het scheiden van jongvolwassenen die feitelijk nog gezinsbanden hebben, negeert dit beginsel volledig.
- **Psychologische trauma's:** Jongeren die van hun ouders worden gescheiden, ervaren langdurige onzekerheid en trauma's, wat ook hun integratieproces ondermijnt.
- **Ongelijkheid en willekeur:** Twee kinderen in dezelfde situatie kunnen compleet verschillende juridische uitkomsten hebben, enkel vanwege een paar maanden leeftijdsverschil. Bijvoorbeeld: een kind van 17 jaar en 11 maanden mag gezinshereniging aanvragen, maar een broer of zus die net 18 is geworden, wordt uitgesloten.

De **VluchtelingenWerk Nederland (VWN)** benadrukte in haar verklaring van 3 juli 2025 dat de beperking tot het kerngezin in strijd is met artikel 8 EVRM. Met name ongehuwde of alleen religieus gehuwde partners en net 18 geworden afhankelijke jongeren dreigen feitelijk van hun familie te worden gescheiden. In haar evaluatie na de stemming in de Tweede Kamer waarschuwde VWN: *“dit pakket scheidt gezinnen”*.

3.4. Conclusie

De beperking van gezinshereniging tot enkel het “kerngezin” is zowel juridisch onverenigbaar met het EVRM en EU-recht, als humanitair onhoudbaar. De tot dusver toegepaste ruimere interpretatie was juridisch en menselijk juist. De nieuwe beperking zal:

- in strijd zijn met het recht,
- gezinnen uiteenrukken,
- schade toebrengen aan de psychologische gesteldheid van kinderen en jongeren,
- integratie vertragen.

4. Afschaffing van Onbepaalde Vergunning: Een Stap die Integratie en Rechtszekerheid Bedreigt

Een van de meest ingrijpende wijzigingen die de “Asielnoodmaatregelenwet” voorziet, is de volledige afschaffing van het recht op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd voor vluchtelingen.

4.1. Huidig Systeem

Tot nu toe hadden vluchtelingen in Nederland, na minimaal vijf jaar onafgebroken legaal verblijf op basis van asielstatus, recht op een verblijfsvergunning asiel voor onbepaalde tijd. Deze status was:

- zonder inkomenseis,
- alleen intrekbaar bij ernstige misdrijven of veiligheidsdreiging,
- een sterk en duurzaam beschermingsmechanisme dat integratie versnelde.

4.2. Wijziging door het Wetsvoorstel

Indien de nieuwe wet wordt aangenomen:

- wordt de nationale verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd volledig afgeschaft,
- zullen vluchtelingen enkel nog kunnen leven met tijdelijke verblijfsvergunningen die elke drie jaar moeten worden verlengd,
- blijft de enige alternatieve optie de EU-langdurig ingezetenenstatus. Maar deze status vereist:
 - voldoende en regelmatig inkomen,
 - ziektekostenverzekering,
 - inburgeringsexamen.

Deze voorwaarden zijn in de praktijk onbereikbaar voor veel vluchtelingen die lange tijd in opvangcentra verblijven en geen toegang hebben tot werk of onderwijs.

4.3. Juridische Strijdigheden

- **Nederlandse Grondwet en het rechtszekerheidsbeginsel:** Mensen hebben hun aanvragen ingediend met de verwachting dat zij op termijn recht zouden hebben op een vergunning voor onbepaalde tijd. Het schrappen van deze zekerheid tast vertrouwen in de rechtsorde en voorspelbaarheid aan.
- **Artikel 8 EVRM:** Een duurzaam verblijfsrecht is noodzakelijk voor de stabiliteit van het gezinsleven en lange termijnplannen. In *Jeunesse v. Nederland* (2014) benadrukte het EHRM dat gezinsbanden van personen die langdurig in Nederland verblijven, zwaarder wegen dan migratiecontrole.
- **EU-Richtlijn langdurig ingezetenen (2003/109/EG):** verplicht lidstaten om personen die vijf jaar legaal verblijven, de status van langdurig ingezetene te verlenen. Het afschaffen van de nationale vergunning voor onbepaalde tijd druist in tegen de geest van deze richtlijn.
- **HvJ EU – Singh (C-502/10):** Het Hof verklaarde dat de status van langdurig ingezetene “de sleutel tot integratie” is en dat lidstaten dit recht niet beperkend mogen interpreteren.

4.4. Maatschappelijke en Humanitaire Bezwaren

- **Integratie wordt belemmerd:** Personen zonder zicht op een duurzame toekomst hebben minder motivatie om taal te leren, onderwijs te volgen of deel te nemen aan de arbeidsmarkt.
- **Voortdurende onzekerheid:** Mensen die elke drie jaar hun vergunning moeten verlengen, leven in constante angst hun status te verliezen.

- **Gezinshereniging wordt bemoeilijkt:** Zonder een permanente verblijfsvergunning ondervinden gezinnen extra obstakels.
- **Toename werkdruk rechtspraak:** Voortdurende verlengingsaanvragen en procedures zullen de rechtspraak overbelasten.
- **Maatschappelijke onrust:** Naarmate het aantal mensen zonder toekomstperspectief groeit, nemen sociale uitsluiting en spanningen toe.
- **Verlies van internationaal imago:** Nederland, dat bekendstaat om respect voor mensenrechten en integratie, loopt het risico te worden gezien als een land dat kiest voor populistische afschrikking.

De **VluchtelingenWerk Nederland (VWN)** verklaarde op 25 juni 2025 dat de overgang van duurzame zekerheid naar driejarige fragiele vergunningen een structurele breuk vormt die vluchtelingen tot “tweederangsburgers” reduceert. Dit zal blijvende negatieve gevolgen hebben voor integratie, werkgelegenheid en gezondheid en leidt tot meer beroepen en procedures die het systeem blokkeren.

4.5. Conclusie

Het recht op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd is geen privilege, maar een fundament voor integratie en maatschappelijke stabiliteit. Het schrappen van dit recht maakt niet alleen de toekomst van individuen, maar ook die van de Nederlandse samenleving instabiel.

Het verwerpen van dit wetsvoorstel door de Eerste Kamer is van cruciaal belang om zowel de rechtsstaat te beschermen als maatschappelijke vrede en integratie te waarborgen.

5. Inperking van het Recht op Verdediging: Verzwakking van Effectieve Rechtsbescherming

Het wetsvoorstel “Asielnoodmaatregelenwet” bevat diverse bepalingen die de verdedigingsrechten van vluchtelingen beperken. Deze regelingen schaden niet alleen de fundamentele rechten van individuen, maar zijn ook in strijd met de nationale en internationale verplichtingen van Nederland.

5.1. Ingevoerde Beperkingen

- **“Schuldtoets” bij tweede aanvragen:** Een asielzoeker die nieuwe bewijzen aandraagt, moet aantonen waarom deze informatie niet eerder is overgelegd. Dit treft vooral mensen die trauma’s hebben opgelopen, slachtoffers van geweld of personen met een gebrek aan vertrouwen.
- **Schrappen van opschortende werking:** Tweede aanvragen hebben niet langer automatisch schorsende werking; dit betekent dat uitzetting kan plaatsvinden voordat de aanvraag inhoudelijk is beoordeeld.
- **Beperking van gratis rechtsbijstand:** Voor tweede aanvragen wordt de door de staat gefinancierde rechtsbijstand beperkt, waardoor effectieve verdediging enkel toegankelijk wordt voor wie over voldoende middelen beschikt.

5.2. Juridische Strijdigheden

- **Artikel 17 Grondwet:** “Niemand kan worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent” Het uitvoeren van uitzettingen zonder schorsende werking maakt de rechtsgang zinloos.
- **Artikelen 6 en 13 EVRM:** In *Jabari v. Turkije* (2000) en *M.S.S. v. België en Griekenland* (2011) oordeelde het EHRM dat het ontbreken van een effectief rechtsmiddel bij uitzetting een schending van het EVRM vormt.
- **EU-Asielprocedurerichtlijn (2013/32/EU), artikel 46:** garandeert toegang tot een “effectieve rechterlijke procedure” in asielzaken. In *Gnandi v. België* (C-181/16) benadrukte het HvJ EU dat uitzetting niet mag plaatsvinden voordat een beroep is beoordeeld.

5.3. Bezwaren

- **Effectieve rechterlijke controle verdwijnt:** Uitgezette personen verliezen de mogelijkheid om hun beroep zinvol voort te zetten.
- **Onevenredige last:** De eis om uit te leggen waarom nieuw bewijs niet eerder is aangedragen, straft traumaslachtoffers dubbel.
- **Ongelijke toegang tot verdediging:** Het beperken van gratis rechtsbijstand betekent dat enkel wie financiële middelen heeft, effectieve rechtsbijstand kan krijgen.
- **Verhoogde druk op rechtspraak:** Onduidelijke regels leiden tot duizenden extra zaken en verzwaren de werkdruk van rechters.
- **Verlies van internationale reputatie:** Nederland, bekend om eerlijke en effectieve asielprocedures, wordt kwetsbaar voor veroordelingen door het EHRM en het HvJ EU.

5.4. Conclusie

Het beperken van het verdedigingsrecht leidt niet alleen tot individuele mensenrechtenschendingen, maar brengt ook ernstige risico's mee voor de Nederlandse rechtsstaat en internationale verplichtingen. De aanvaarding van deze regeling betekent een duidelijke schending van zowel **artikel 13 EVRM** als de **EU-Asielprocedurerichtlijn**.

6. Criminalisering van Illegaal Verblijf en Humanitaire Hulp: Een Regeling in Strijd met Recht en Menselijke Waarden

Het wetsvoorstel “Asielnoodmaatregelenwet” bevat uiterst gevaarlijke bepalingen die niet alleen vluchtelingen, maar ook gemeenten, kerken en maatschappelijke organisaties rechtstreeks treffen. Deze bepalingen komen neer op twee kernpunten:

6.1. Criminalisering van illegaal verblijf

- Personen die om uiteenlopende redenen niet kunnen worden uitgezet (bijvoorbeeld omdat het land van herkomst weigert hen terug te nemen) zullen voortaan rechtstreeks als “crimineel” worden bestempeld.

- Deze personen zullen van de meest fundamentele rechten, zoals huisvesting en gezondheidszorg, worden uitgesloten en gedwongen op straat te leven, terwijl zij tegelijkertijd strafrechtelijk vervolgd kunnen worden.

6.2. Criminalisering van humanitaire hulpactiviteiten

Gemeenten, kerken en maatschappelijke organisaties bieden al jarenlang opvang en basisvoorzieningen aan deze personen. Met de nieuwe wet kunnen deze hulpactiviteiten worden uitgelegd als “medeplichtigheid” of “het faciliteren van illegaal verblijf”, waardoor zij direct strafrechtelijke risico’s lopen. Hiermee worden de morele en humanitaire reflexen van de samenleving bestraft: zowel de helpers als de hulpbehoevenden worden tegelijk tot doelwit gemaakt.

6.3. Juridische Strijdigheden

- **Artikel 1 Grondwet (Gelijkheidsbeginsel):** Personen die zich in Nederland bevinden enkel vanwege hun status de toegang tot basisrechten ontzeggen en hen criminaliseren is in strijd met het gelijkheidsbeginsel.
- **Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM):**
 - **Artikel 3 – Verbod op foltering en onmenselijke behandeling:** Personen die op straat worden achtergelaten en geen toegang hebben tot basisvoorzieningen worden blootgesteld aan onmenselijke behandeling (*M.S.S. v. België en Griekenland, 2011*).
 - **Artikel 8 – Recht op eerbiediging van privé- familie en gezinsleven:** Huisvesting en basisvoorzieningen raken direct aan het gezinsleven.
- **EU-Grondrechtenhandvest:**
 - **Artikel 1 – Menselijke waardigheid is onaantastbaar.**
 - **Artikel 34 – Recht op sociale bijstand en huisvesting.**
- **Advies Raad van State:** De Raad van State heeft expliciet gesteld dat deze bepalingen gemeenten in een juridisch onmogelijke spagaat brengen: enerzijds verplicht om opvang te bieden op basis van rechterlijke uitspraken, anderzijds kan diezelfde hulp als strafbaar worden beschouwd.
- **Brief VNG van 4 juli 2025:** Gemeenten kunnen hun wettelijke verplichtingen niet nakomen en tegelijkertijd strafrechtelijke sancties vermijden; de regeling is daarom “onuitvoerbaar” en “tegenstrijdig”.

6.4. Bezwaren

1. **Humanitaire catastrofes:** Personen die niet kunnen worden uitgezet zullen op straat belanden, verstoken van onderdak en basisvoorzieningen. Dit betekent een direct veiligheids- en gezondheidsrisico, vooral voor vrouwen en kinderen.
2. **Maatschappelijke tweedeling:** Gemeenten, kerken en NGO’s die hun humanitaire plicht vervullen, zullen gecriminaliseerd worden; er ontstaat een diepe kloof tussen het maatschappelijk geweten en de wettelijke regeling.
3. **Extra druk op rechtspraak en financiën:** Wanneer gemeenten ondanks rechterlijke uitspraken geen hulp meer kunnen bieden, zullen nieuwe rechtszaken en schadeclaims ontstaan, waardoor zowel de rechterlijke macht als de publieke middelen extra belast worden.

4. **Verlies van internationaal imago:** Nederland staat historisch bekend om zijn waarden van humanitaire hulp en solidariteit. Het criminaliseren van hulpverlening betekent een openlijke afwijzing van deze waarden.
5. **Risico voor maatschappelijke veiligheid:** Personen die op straat worden achtergelaten, kwetsbaar en uitgesloten, kunnen ten prooi vallen aan criminele organisaties of uitbuiting; dit ondermijnt de algemene veiligheid van de samenleving.

De **VluchtelingenWerk Nederland (VWN)** verklaarde op 2 juli 2025 dat het straffen van personen die niet uitgezet kunnen worden en het blootstellen van gemeenten/kerken/NGO's aan het risico van "medeplichtigheid" in feite neerkomt op "het criminaliseren van menselijkheid". Zij eist dat deze bepalingen volledig worden ingetrokken en waarschuwt dat zelfs gedeeltelijke aanpassingen een afschrikkend effect en juridische onzekerheid zullen veroorzaken.

6.5. Conclusie

Het strafbaar stellen van illegaal verblijf en humanitaire hulp is een regeling die in strijd is met het recht, de menselijke waardigheid schaadt en in de praktijk onuitvoerbaar is. Deze wet brengt Nederland rechtstreeks in conflict met zowel zijn eigen constitutionele beginselen als met internationale verplichtingen.

Het verwerpen van deze bepalingen door de Eerste Kamer is van levensbelang, niet alleen voor vluchtelingen, maar ook voor het behoud van de humanitaire waarden van de Nederlandse samenleving en de bescherming van de rechtsstaat.

7. Recht op Huisvesting en Sociale Integratie: Waarschuwingen van Raad van State, VNG en COA

Een van de meest controversiële onderwerpen die in verband met de "Asielnoodmaatregelenwet" naar voren komt, is het schrappen van de voorrang voor statushouders (personen die een verblijfsvergunning hebben verkregen na asiel) bij sociale huurwoningen. Deze regeling treft niet alleen het recht op huisvesting van vluchtelingen, maar ook de wettelijke taken van gemeenten en het constitutionele gelijkheidsbeginsel van Nederland.

7.1. Advies van de Raad van State (17 september 2025)

De Raad van State, het hoogste adviesorgaan van Nederland, bekritiseerde deze regeling in zijn advies van 17 september 2025 om de volgende redenen:

- **Nadeel in uitgangspositie:** Statushouders bevinden zich reeds in een zwakke positie op de woningmarkt. Het schrappen van de voorrang verergert hun situatie.
- **Strijd met het gelijkheidsbeginsel:** Statushouders verkeren niet in dezelfde positie als andere woningzoekenden, maar hebben bijzondere behoeften. Het afschaffen van de voorrang kan daarom in strijd zijn met het beginsel van gelijke behandeling.
- **Beperking gemeentelijke autonomie:** Gemeenten verliezen de mogelijkheid om woningbeleid af te stemmen op hun eigen demografische en economische omstandigheden. Dit komt neer op een opgelegd "one size fits all"-model.
- **Onduidelijkheid over timing en effect:** Hoewel de regering stelt dat aanvullende maatregelen statushouders vanzelf op gelijke voet zullen brengen, benadrukt de Raad

van State dat er geen enkele garantie is dat deze maatregelen tijdig en effectief zullen zijn.

- **Negatief advies:** Om al deze redenen heeft de Raad van State geen positief advies uitgebracht, maar duidelijk aangegeven dat het wetsvoorstel in deze vorm niet zou moeten worden ingediend.

7.2. Advies van de VNG (4 juli 2025)

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wees in haar brief aan de Eerste Kamer op het volgende:

- **Gemeenten kunnen hun taak niet uitvoeren:** Zonder voorrang voor statushouders bij sociale woningen kunnen gemeenten hun wettelijke taak om statushouders te huisvesten niet nakomen.
- **AZC's raken overvol:** Wanneer gemeenten niet kunnen doorplaatsen, blijven vluchtelingen langer in asielzoekerscentra (AZC) vastzitten, wat leidt tot meer en duurdere noodopvang.
- **Integratie stagneert:** Integratiebeleid hangt direct samen met huisvesting. Zonder woning is toegang tot onderwijs en arbeidsmarkt onmogelijk.
- **Risico van ongelijke behandeling:** Gemeenten die gedwongen worden diensten te weigeren op basis van verblijfsstatus, kunnen door de rechter worden aangesproken wegens ongelijke behandeling.

7.3. Perspectief van COA

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) heeft de afgelopen jaren herhaaldelijk gewaarschuwd:

- **Systeem overbelast:** De huidige opvangcapaciteit functioneert al op de grens.
- **Woningketen verstopt:** Wanneer statushouders niet naar gemeenten kunnen doorstromen, kunnen nieuwkomers geen plek vinden in de AZC's.
- **Vicieuze cirkel:** Door de blokkade richting sociale woningen ontstaat een "bottleneck" in de opvangketen, waardoor het hele asielsysteem vastloopt.

7.4. Standpunt van VWN

De **VluchtelingenWerk Nederland (VWN)** verklaarde op 1 september 2025 dat het schrappen van de voorrang voor statushouders in de sociale woningsector de woningcrisis niet oplost, maar juist de verstopping in AZC's vergroot. Volgens VWN moeten lokale voorrangsmechanismen behouden blijven zodat gemeenten hun plaatsingstaak kunnen uitvoeren; de waarschuwingen van RvS, VNG en COA wijzen allemaal in dezelfde richting.

7.5. Juridische Strijdigheden

- **Artikel 1 Grondwet (gelijkheidsbeginsel):** Statushouders gelijkstellen met andere woningzoekenden betekent niet gelijke behandeling, maar het verder benadelen van een kwetsbare groep.
- **Artikel 8 EVRM (recht op gezinsleven):** Het recht op huisvesting is direct verbonden met het gezinsleven. Jarenlange onzekerheid en verblijf in opvangkampen tasten het gezinsleven ernstig aan.

- **Artikel 34 EU-Grondrechtenhandvest (recht op sociale bijstand en huisvesting):** Het recht op huisvesting is een essentieel element van sociale rechtvaardigheid, met name voor kwetsbare groepen. Het volledig uitsluiten van statushouders is hiermee onverenigbaar.
- **Adviezen RvS en VNG:** Beide instanties hebben bevestigd dat de regeling onuitvoerbaar, tegenstrijdig en constitutioneel riskant is.

7.6. Bezwaren

1. **Integratie wordt belemmerd:** Zonder huisvesting is deelname aan taalonderwijs, scholing en werk onmogelijk.
2. **Toenemende druk op opvangkampen:** AZC's raken verder overbelast en tijdelijke oplossingen worden permanent.
3. **Gemeenten in een onmogelijke positie:** Wanneer zij hun wettelijke verplichtingen willen nakomen, lopen zij strafrechtelijk risico; wanneer zij dit niet doen, schenden zij het gelijkheidsbeginsel.
4. **Maatschappelijke onrust:** Personen die langdurig geen woning krijgen en opgesloten blijven in kampomstandigheden, kunnen niet deelnemen aan de samenleving, wat de veiligheid en sociale rust in gevaar brengt.
5. **Verlies van internationaal imago:** Nederland, bekend om humanitaire waarden en sociale rechtvaardigheid, schaadt zijn reputatie met deze regeling.

7.7. Conclusie

Deze wijziging van het huisvestingsbeleid zal niet alleen vluchtelingen, maar ook gemeenten, de rechterlijke macht en de Nederlandse samenleving als geheel negatief treffen door een kettingreactie van problemen. De waarschuwingen van de Raad van State, de VNG en het COA moeten serieus worden genomen.

De Eerste Kamer moet deze regeling verwerpen om zowel de rechtsstaat als de sociale vrede te beschermen.

8. Conclusie en Oproep

De kracht van Nederland ligt in respect voor menselijke waardigheid, de rechtsstaat, de praktische wijsheid van lokale besturen en de cultuur van solidariteit. De “Asielnoodmaatregelenwet” en de bijbehorende regelingen bedreigen precies deze fundamenteën: het beperken van gezinshereniging tot het kerngezin; het afschaffen van de vergunning voor onbepaalde tijd die integratie ondersteunt; procedurele wijzigingen die effectieve rechtsbescherming verzwakken; bepalingen die niet-uitzetbare personen én de instellingen die hen helpen criminaliseren; en de woningmaatregelen die gemeenten blokkeren door statushouders uit te sluiten van sociale huisvesting.

De gezamenlijke effecten hiervan reiken verder dan individuele tragedies: zij ondermijnen de rechtsstaat en de sociale vrede van het land.

Als Stichting Justice Square doen wij met respect, maar met klem, een oproep aan de Eerste Kamer:

- Neem de waarschuwingen van VNG, COA, VWN en de Raad van State serieus.
- 1. **Verwerp de wetsvoorstellen.** Bepalingen die in strijd zijn met het EVRM, het EU-Grondrechtenhandvest en het EU-acquis, en die onherstelbare schade in de praktijk veroorzaken, zijn in deze vorm onaanvaardbaar.
- 2. **Bescherm fundamentele waarborgen.**
 - Behoud een flexibele benadering van gezinshereniging die ook afhankelijke volwassen kinderen omvat; het belang van het kind (*best interests of the child*) moet het uitgangspunt blijven.
 - Zie af van het schrappen van de vergunning voor onbepaalde tijd; behoud de permanente status als ruggengraat van integratie en vergemakkelijk de toegang tot de EU-langdurig ingezetenenstatus.
 - Garandeer het recht op verdediging en effectieve rechterlijke controle (opschortende werking, toegankelijke rechtsbijstand).
- 3. **Kies voor bescherming in plaats van criminalisering.** Ontwikkel redelijke oplossingen die menselijke waardigheid en openbare orde respecteren, in plaats van niet-uitzetbare personen en gemeenten, kerken en NGO's die hulp verlenen, te bestraffen.
- 4. **Realistische woningpolitiek.** Behoud lokale voorrangsmechanismen voor statushouders en schrap centrale beperkingen die gemeenten verhinderen hun taak uit te voeren.
- 5. **Effectanalyse en consultatie.** Elke wijziging moet worden gebaseerd op onafhankelijke effectanalyses en brede consultatie van belanghebbenden die de gevolgen in de praktijk en de juridische risico's kunnen inschatten.

Nederland is historisch het sterkst geweest wanneer het koos voor een koers gebaseerd op recht en mensenrechten. Vandaag gaat het niet enkel om “vluchtelingenbeleid”; dit raakt aan de identiteit en toekomst van het land.

Wij herhalen onze oproep aan de Eerste Kamer om, met inachtneming van constitutionele waarden, internationale verplichtingen en de realiteit van lokale besturen, deze wetsvoorstellen te verwerpen en te zorgen voor een uitvoerbaar en rechtvaardig kader dat menselijke waardigheid, gezinshereniging en integratie centraal stelt.

Stichting Justice Square